

JESSENIOVA LEKÁRSKA
FAKULTA V MARTINE
Univerzita Komenského
v Bratislave

Program sústavného vzdelávania Mentor klinickej praxe v odbore ošetrovateľstvo na JLF UK

Martina Lepiešová

Ústav ošetrovateľstva, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, UK v Bratislave

Východiská

- integrácia čerstvých absolventiek/absolventov 1. stupňa VŠ vzdelávania v študijnom odbore ošetrovateľstvo (Bc.) do systémov multisektorovej a multidisciplinárnej spolupráce pri poskytovaní primárnej, sekundárnej, terciárnej starostlivosti → **náročný proces**

→ požiadavka **INTEGRÁCIE ŠTUDENTOV OŠETROVATEĽSTVA**, ako budúcich sestier, do zdravotníckych a najmä ošetrovateľských tímov **už v čase PREGRADUÁLNEHO VZDELÁVANIA**

→ nutnosť **SPOLUÚČASTI SESTIER** z klinickej ošetrovateľskej praxe na profesijnej príprave študentov ošetrovateľstva

- oddiel 4, 6, 7 Európskej stratégie SZO pre vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek, 2000
- odporúčania pre jej implementáciu, 2001
- Koncepcia zdravotnej starostlivosti v odbore ošetrovateľstvo, 2023
- vyhláška MZ SR č. 208/2024 Z. z. o rozsahu ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou...

→ spolupráca sestier na **praktickom vyučovaní** žiakov a študentov zdravotníckych študijných odborov

**PRIAMA
SKÚSENOSŤ**
s poskytovaním
ošetrovateľskej
starostlivosti

Význam MENTORSTVA v profesijnej príprave sestier

SESTRA-MENTOR (špecifická príprava v oblasti mentorstva; PSV) → efektívne vedenie študentov ošetrovateľstva v rámci ich profesijnej prípravy:

- rozvoj klinických kompetencií študentov (= pilier zdravotníckeho vzdelávania)
- objektívnejšie hodnotenie klinických kompetencií
- lepšia koordinácia výučby v reálnych podmienkach klinickej praxe
- integrácia študentov do interdisciplinárneho tímu pracoviska klinickej výučby

→ **spoluúčasť sestier-mentorov na výučbe** (klinických, praktických ošetrovateľských predmetov, odbornej praxe, súvislej praxe) v rámci (najmä) pregraduálneho vzdelávania študentov ošetrovateľstva ~ **požiadavka**:

- ✓ posilniť efektívnu interdisciplinárnu klinickú výučbu a jej reflexiu študentmi
- ✓ zvýšiť záujem študentov ošetrovateľstva o prácu v zdravotníctve / v konkrétnom ZZ, ktoré participovalo na ich odbornom raste
- ✓ umožniť efektívnejší výber / nábor zamestnancov, resp. ich profilovanie sa už v čase pregraduálneho vzdelávania
- ✓ stabilizovať počty sestier v ZZ / na konkrétnej OJ

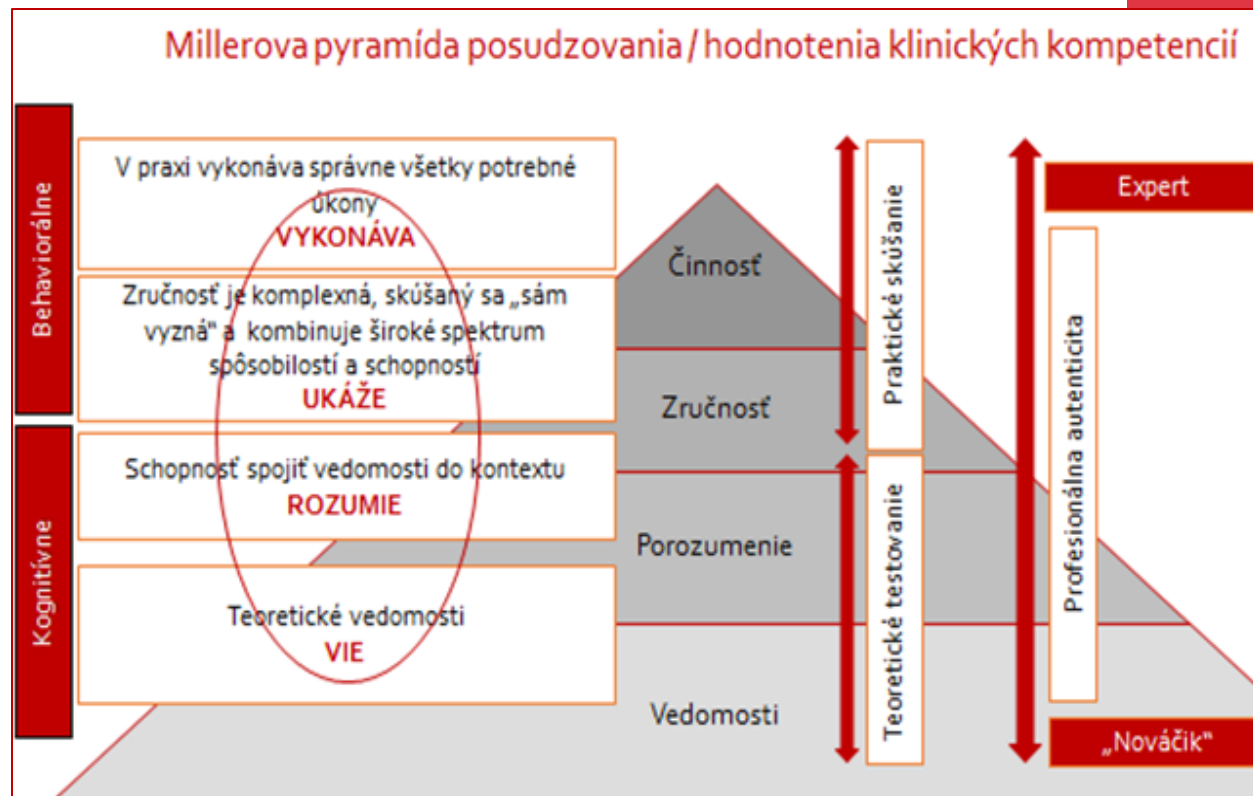
- komplexné, špecializované
- nové požiadavky (posledné desaťročia: zmeny, výzvy, koncepty, bezpečnosť pacientov...)
- viac ako „len“ sumár naučených vedomostí a zručností:

- ✓ technické, procedurálne, inštrumentálne, manuálne zručnosti
- ✓ „SOFT SKILLS“ = netechnické, komunikačné zručnosti, postoje, motívy, kritické a strategické myslenie, rozhodovanie, interpretačné schopnosti, adaptabilita, zrelosť, sebahodnotenie, tímová spolupráca

→ ZMENY v klinickej praxi

1. stupeň VŠ vzdelávania = Bc. študijný program ošetrovateľstvo

- prvý stupeň VŠ vzdelávania:
 - = profesijne orientovaná príprava na výkon zdravotníckeho povolania sestra (**odborná spôsobilosť**)
 - = prerekvizita, t.j. predpoklad **profesionálnej praxe sestry**
- učenie sa prostredníctvom priamej skúsenosti s poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti a to pod vedením odborných asistentov (**skupinová výučba**) i vyškolených sestier-mentorov (**riadený individuálny mentoring**)

Prínos mentorstva

PSV Mentor klinickej praxe v odbore ošetrovateľstvo na JLF UK

PSV Mentor klinickej praxe v odbore ošetrovateľstvo na JLF UK = „mentorský program“

akreditácia (2008): rozhodnutie MZ SR 19128/2008 – OP → vydanie osvedčenia o akreditácii pre JLF UK v Martine (z 25. júla 2008) • právoplatnosť dňa 19. augusta 2008 • platnosť 5 rokov • 100 hod. • 8 kreditov → 7-krát	1. re-akreditácia (2013): rozhodnutie MZ SR Z57113-2013-OZdV → vydanie osvedčenia o akreditácii pre JLF UK v Martine (z 13. decembra 2013) • právoplatnosť do 7. januára 2019 • platnosť 5 rokov • 60 hod. • 8 → 18 kreditov → 3-krát	2. re-akreditácia (2018): rozhodnutie MZ SR So863-2018-OZdV-2 → vydanie osvedčenia o akreditácii pre JLF UK v Martine (z 2. novembra 2018) • právoplatnosť do 8. januára 2024 • 60 hod. • 18 → 24 kreditov • od 2020: zmena vstupných podmienok z hľadiska vzdelania (získaná odborná spôsobilosť na výkon povolania sestra + 2 roky praxe) → 4-krát	3. re-akreditácia (2023): • právoplatnosť do 9. januára 2029 • znížený počet hodín (50 hod.: 24/16 + 10) • ostáva 24 kreditov • aktuálne prebieha 18.cykľus programu 319 vyškolených sestier-mentorov (+ 18 v aktuálnom 18. cykle) + 29 žiadostí do 19. UNM: >190 cca 157 (±10) aktív. AGEL SK: 42 (+ 3) FNSP ZA: 40 (+1) KNSP CA: 14 (+ 3) Penta Hospitals: 8
--	---	--	--

MENTORSTVO a MENTORSKÝ PROGRAM

- **zber dát (názory, skúsenosti)** – poslucháči programu, sestry-mentori, študenti ošetrovateľstva
- **dôkazy** o efektívite programu v zmysle podpory vzťahu medzi študentmi ošetrovateľstva a mentormi
- prostredníctvom:
 - ✓ **SWOT analýzy mentorského potenciálu** účastníkov programu
 - ✓ **spätnej väzby** o poskytovanom programe v jeho záverečnej fáze (**dotazník spätnej väzby**)
+ detailnej spätnej väzby účastníkov programu (**SILNÉ stránky, SLABÉ stránky, NÁVRHY na zlepšenie**)
 - ✓ spätnej väzby opakovane realizovanej medzi študentmi ošetrovateľstva JLF UK a sestrami-mentormi UNM (v roku 2008, 2009, 2014, 2016) prostredníctvom **dotazníka CLES** (*Clinical Learning Environment and Supervision Evaluation*, Saarikoski & Leino-Kilpi, 2002)
 - ✓ spätnej väzby študenta a mentora zahrnutej v **PORTFÓLIU MENTORA** ako výstupu súvislej ošetrovateľskej praxe študenta pod individuálnym vedením mentora
 - ✓ **QUAL výskumných štúdií (BP, DP)** – rozhovory / ohniskové skupiny so študentmi ošetrovateľstva, sestrami-mentormi, vedúcimi sestrami (+ dotazník **QUANT**)

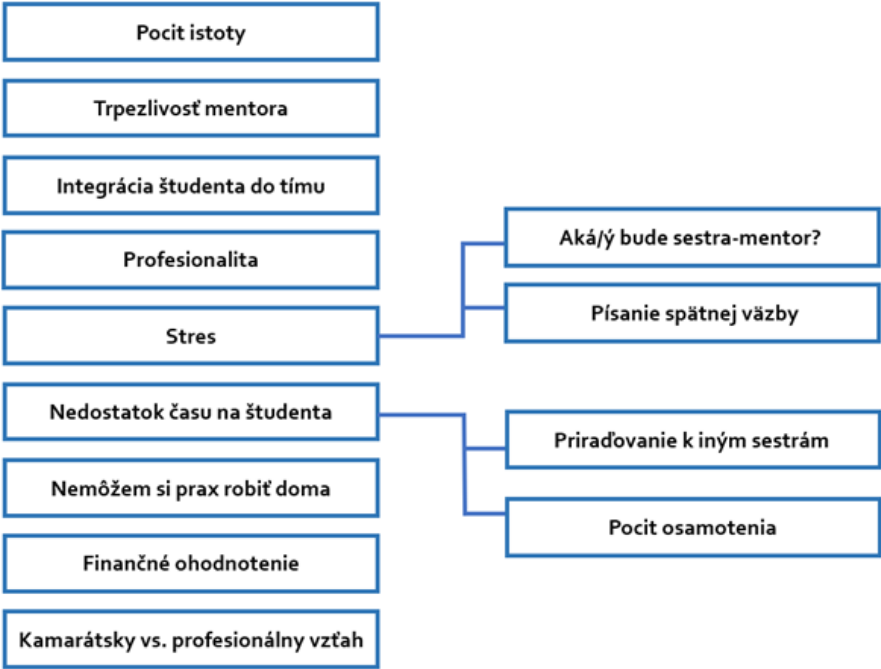
- Atribúty „dobrého mentora“ z pohľadu študentov ošetrovateľstva
- Pozitíva a negatíva mentorstva – skúsenosti študentov ošetrovateľstva
- Ošetrovateľská prax v klinickom výučbovom prostredí
- „Dobrý študent“ z pohľadu sestier-mentorov a študentov ošetrovateľstva
- Pozitíva a negatíva mentorstva – skúsenosti sestier-mentorov

témy

Atribúty „dobrého mentora“ z pohľadu študentov ošetrovateľstva

Téma	Subtéma
Aspekty osobnosti	Empatia Trpezlivosť Ochota a pomoc
Vzťah študent - mentor	Mentor kamarát Komunikácia so študentom
Pozornosť od mentora	Vrchné/staničné sestry Záujem
Odbornosť	Vzdelanie Dodržiavanie štandardov

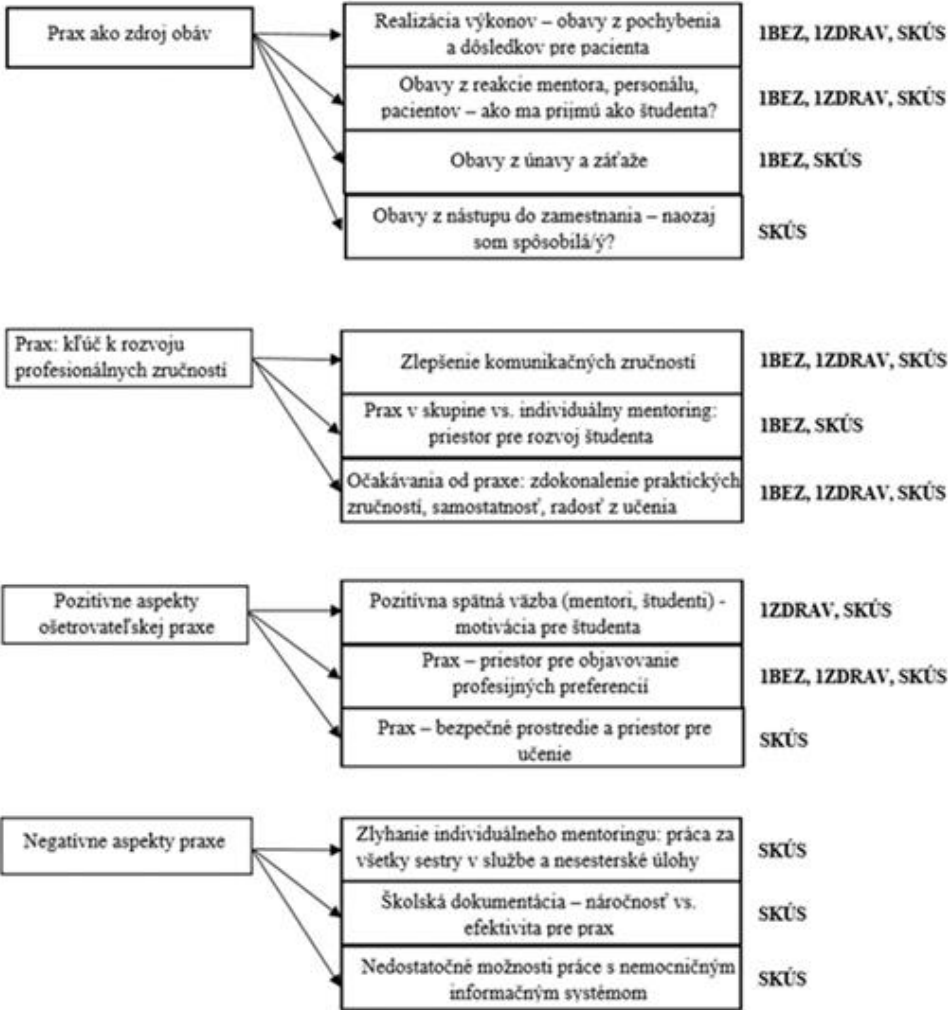
Pozitíva a negatíva mentorstva – skúsenosti študentov ošetrovateľstva

UKÁŽKA
výsledky
QUAL štúdií

BP / DP
študentov

Ošetrovateľská prax v klinickom výučbovom prostredí

- **SPÄTNÁ VÄZBA → DOTAZNÍK** účastníkom každého vzdelávacieho cyklu mentorského programu (administrácia: mailová korešpondencia; zber vyplnených dotazníkov anonymným spôsobom):
- hodnotenie jednotlivých modulov + celkový prínos PSV
- kritériá: organizácia výučby, pedagogické schopnosti lektora, prístup lektora k účastníkom programu, celkový odborný prínos modulu
- hodnotiaca škála 1-5; 1 = *minimálna spokojnosť*, 5 = *maximálna spokojnosť*)

UKÁŽKA

Úvodný modul (pedagogika)	5,00 ± 0,00
Modul Vedenie a hodnotenie výkonu praktických činností (teoretická časť)	5,00 ± 0,00
Behaviorálny modul (komunikácia)	5,00 ± 0,00
Modul Vedenie a hodnotenie výkonu praktických činností (praktická časť)	5,00 ± 0,00
Celkový prínos	4,86 ± 0,36

SILNÉ STRÁNKY programu

- **nové poznatky**; rozšírenie teoretických vedomostí; prehĺbovanie vedomostí najmä z pedagogiky; nové skúsenosti; množstvo informácií – napr. čo sa odo mňa ako mentorky očakáva, ako mám so študentom pracovať;
- **sebarozvoj**; širšie možnosti **sebarealizácie** v praxi;
- **skvelá organizácia**; perfektne naplánovanie modulov; výborná organizácia výučby; **pozitívna pracovná atmosféra**; **interaktivita**;
- navodenie príjemnej atmosféry; úžasný, profesionálny, ľudský **prístup lektorov**; jasná, zrozumiteľná, úžasná **komunikácia**; zrozumiteľnosť výkladu a efektívna diskusia; výborná vzájomná komunikácia; oceňujem prístup vyučujúcich, ktorí sú milí a ústretoví;
- **odbornosť a pedagogické schopnosti lektorov**;
- výborná, zrozumiteľná **komunikácia** s mojou lektorkou **v rámci tripartity lektor-mentor-študent**, kedy ma viedla a podporovala pri objektívnom hodnotení študentky v rámci praxe;
- **veľké pozitívum, že som sa mohla zúčastniť na súčasnej výučbe študentov** („náčuvy“, praktická výučba a nácvik ošetrovateľských techník);
- **demonštračné miestnosti na vysokej úrovni; odovzdávanie vedomostí a zručností v takmer reálnom prostredí**

NÁVRHY - zmeny / pripomienky

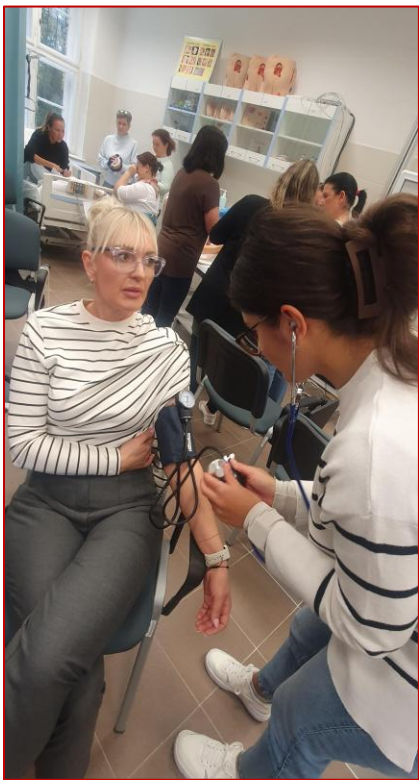
- ešte viac sa zamerať (časovo) na praktické zručnosti študentov, na komunikačné schopnosti študentov;
- získať viac informácií o legislatívnych zmenách;
- viac teoretickej prípravy, viac prednášok

SLABÉ STRÁNKY programu

- veľa teórie;
- čas;
- žiadne

UKÁŽKA

- ✓ silné stránky (S)
- ✓ slabé stránky (W)
- ✓ navrhované zmeny / pripomienky (O)

- pilotný „projekt“ v r. 2022 a následne každoročne: **SWOT analýza mentorského potenciálu účastníkov programu**
- budúce sestry-mentori → potreba zamyslieť sa nad / porozumieť svojim vlastným predpokladom, motivácii, schopnostiam byť mentorom, t.j. **svoju vlastnému potenciálu mentorstva**

UKÁŽKA

Metodika

- október 2022 – záver prezenčného tutoriálu 13. cyklu PSV Mentor klinickej praxe v odbore ošetrovateľstvo (JLF UK v Martine)
- 30 sester, účastníkov PSV
- **osobná (individuálna) SWOT analýza**
- klasická, tradičná technika (vyplnenie každého zo 4 kvadrantov SWOT) → vlastný mentorský potenciál / kapacita
Ako sa vidím ako sestra-mentor(ka) študentov ošetrovateľstva / sester absolventov / nových kolegýň?
- etické aspekty (dobrovoľná účasť, vysvetlenie účelu, informovaný súhlas, anonymný zber vyplnených SWOT formulárov – schránka na vopred určenom neutrálnom mieste)
- vzorka: **18 budúcich sester-mentorov**

Výsledky → komponenty SWOT (SWOT matica)

STRENGTHS
moje silné stránky,
plusy

WEAKNESSES
moje slabé
stránky, mínusy

OPPORTUNITIES
príležitosti,
možnosti pre
zlepšenie, výzvy

THREATS
bariéry, hrozby,
riziká

STRENGTHS

moje silné stránky, plusy

Pomoc a
ústretoivosť
(7)

Praktické
skúsenosti a
zručnosti
(7)

Zdieľanie
vedomostí a
skúseností
(5)

Flexibilita a
improvizácia
(5)

Komunikatív-
nosť
(5)

Empatia a
porozumenie
(5)

Trpezlivosť
(5)

Otvorenosť k
novým
poznatkom a
výzvam
(4)

Profesionálny
prístup
(3)

Zodpovednosť
(3)

WEAKNESSES

moje slabé stránky, mínusy

Nadmerná
zhovievavosť a
ústupčivosť, prílišná
empatia, nedostatočná
schopnosť kritiky (6)

Nedostatok resp. málo
času pre študenta (4)

Perfekcionizmus a
vysoké nároky (3)

Nadmerná
komunikatívnosť (2)

Netrpezlivosť (2)

Dlhá doba od ukončenia
VŠ vzdelávania (2)

OPPORTUNITIES

príležitosti, možnosti pre zlepšenie, výzvy

Sebarozvoj a osobný rast (9)

Získavanie aktualizovaných informácií od študentov (4)

Odovzdávanie skúseností z praxe a vzájomné obohacovanie (4)

Príležitosť pre zaškolenie a nábor nových pracovníkov (3)

Možnosť spoznávať nových ľudí (2)

Objektívne hodnotenie študenta a efektívna spätná väzba (2)

THREATS

bariéry, hrozby, riziká

Vzájomné pocity – bude tam
rešpekt a porozumenie? (3)

Osobnostné charakteristiky
študenta (3)

Nesympatia / antipatia voči
študentovi (3)

Preberanie zodpovednosti za
študenta – zvládnem to? (3)

Nedostatok času a priestoru pre
študenta (3)

Nedostatočná komunikácia (5)

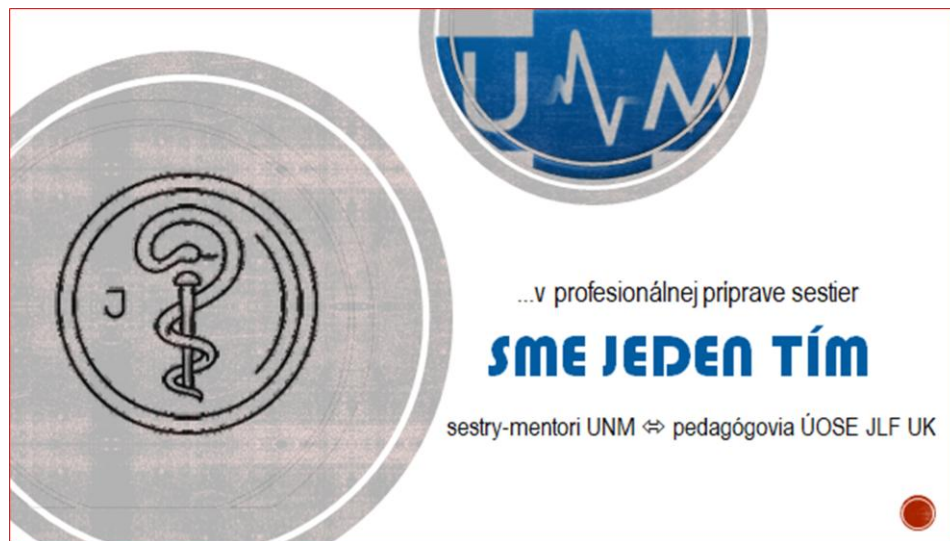
Postpandemické obdobie

- ukázalo v plnej miere pozitívne stránky existencie programu
- záujem o absolvovanie programu zo strany sestier začal opäť stúpať
 - potreba dostatočného počtu sestier v zdravotníckom systéme SR
 - ich aktuálny enormný nedostatok
 - tlak na konkurencieschopnosť jednotlivých zdravotníckych zariadení
- vyškolené sestry-mentori sa sami čoraz viac aktivizujú

→ príklady z nášho regiónu

www.mentoriumm.eu

UNM = domovská výučbová základňa pre ÚOSE JLF UK

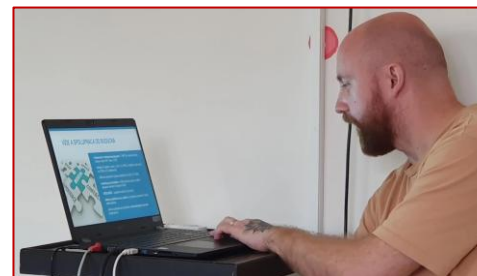
- aktuálny počet sestier-mentorov v UNM **157 (lôžkové OJ)** + z toho ambulancie, MD/RD (**cca 10**) v aktuálnom kurze (**7**)
 - mentori na každej klinike UNM
 - konkurencieschopnosť / konkurencia – príprava sestier na rolu mentorov aj v iných nemocniciach
 - **sieť sestier-mentorov UNM → proaktívny prístup, spolupráca ÚOSE JLF UK + UNM → motivácia študentov pre profesiu / prácu v UNM:**
- INDIVIDUÁLNY MENTORING
(1 študent / 1 sestra-mentor)
- + priradovanie študentov k mentorom v ZZ v mieste bydliska
- ✓ **workshopy „Budte pripravení, nie prekvapení“** pre študentov ošetrovateľstva pred letnou praxou (2020, 2022, 2023, 2024, 2025)

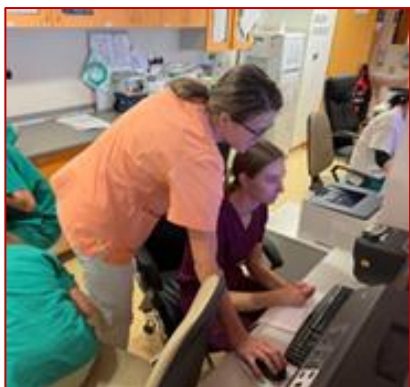
- ✓ *MedGames* (Medgames #nurses 2019; MedGames and NURSES 2022 + MedGames NURSES 2023, 2024, 2025)

- ✓ účasť na *výučbe špecifických tém vo vybraných predmetoch* (Ošetrovateľské techniky 3, Posúdenie a manažment pacienta v akútnom stave; Mentorstvo v ošetrovateľstve)

- ✓ *individuálny mentoring a hodnotenie študenta* (odborná súvislá prax LP1, LP2, ZP, semestrálne praxe OSP2 a OSP3)

LP1 (160 h)
LP2 (240 h)
OSP2 (224 h)
ZP (240 h)
OSP3 (224 h)

1088 hodín
vedenie + hodnotenie
PORTFOLIO

- ✓ aktivity organizované študentmi

Večer s osobnosťou *Podcast so sestrou*

- ✓ pravidelná činnosť (koordinátori mentorstva + pracovný tím mentorov + mentori UNM):

neformálne stretnutia – fašiangové posedenie, chata;
odborné podujatia – semináre, tematické bloky na konferenciách, workshopy...

Príležitosti mentorstva

pre študentov

- personalizovaný individuálny prístup – zvýšenie sebadôvery pri nadobúdaní kompetencií
- mentor ako profesionálny vzor, inšpirácia pre budúci rozvoj, modelové správanie
- rozvoj reflexie a sebareflexie – zlepšovanie klinického a kritického myslenia, tímovej spolupráce

pre mentorov

- rozvoj pedagogických a vodcovských zručností
- sebarozvoj, sebarealizácia, posilnenie sebadôvery, postavenia – profesionálny rast / profesionalizmus
- reflexia vlastnej praxe – prehodnotenie a zefektívnenie vlastnej práce (nové koncepty vo vzdelávaní – vzťah reciprocity, vzájomné sa učenie)
- možnosť ovplyvniť „kvalitu“ budúcich kolegov (formovanie tímu)

pre manažment pracoviska / ZZ

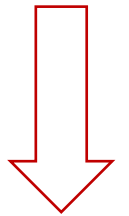
- zvýšenie atraktivity pracoviska – študenti ako potenciálni zamestnanci
- lepšia integrácia absolventov a ich adaptácia pri nástupe do práce
- budovanie profesionálnej kultúry – zdieľanie vedomostí, skúseností, hodnôt profesie, účasť mentorov / pracoviska na aktivitách siete mentorov
- zvýšenie kvality poskytovanej starostlivosti

pre vzdelávaciu inštitúciu

- prehlbovanie spolupráce s praxou → zvýšenie kvality klinického vzdelávania (špecifické kompetencie)
- spätná väzba z praxe – zber dát, informácie / dôkazy od zúčastnených strán ako zdroj pre inovácie profesijnej prípravy sestier

Výzvy

**projekt
MentorLab**

Ďakujem za pozornosť.

martina.lepiesova@uniba.sk

